

KOMİNTERN'İN BİRİNCİ KONGRESİ'nde
Türk Temsilcisi M. Suphi'nin Konuşması

[Kongrenin özgün tutanaklarında Türk delegesi Suphi'nin konuşması yer almamıştır. Konuşmanın metni "Izvestia B. Ts. I. K." No. 51, 6 Mart 1919 nüshasında "Türkiye ve Doğudan bu beklenebilir" başlığı altında yayınlanmıştır.]

Burada, Moskova'da, tüm dünyanın geleceğini değiştirecek büyük III. Enternasyonal'in merkezinde, prolefyaya, mazlum Türk köylüsü ve emekçi sınıfı adına, kapitalizmin, Batı'nın hırçın uygarlığının yırtıcı pençesinde can çekişen, birçok benzerleri gibi emperyalizmin zulmünde inleyen bu mazlum halk adına, özgürlük, eşitlik ve kardeşlik uğruna konuşmak ne mutluluk. ... Gerçekten, diğer ülkelerdeki gibi Türkiye'de de padişahların barbarlıklarına, kallesliklerine, işledikleri cinayetlere son verilmelidir. Dökülen kanlar yalnız Ermenilerin değil, Türk fıkarcasının, emekçisinin, köylüsünün de kanıdır. Bu barbarlıklara başvuran mazlum halk kitleleri değil, Türk paşa ve padişahlardır. Yoldaşlar, Rusya'da bulunan Türk emekçi ve köylü temsilcileri, Ekim Devrimi sonrasında sermayeye karşı çıkmaya ve herşeyden önce yöneticilerin başvurdukları barbarlıkları sona erdirmeğe karar verdiler.

Geçen, sene Türk generalleri Türk ordusunu Hazar denizi kıyılarını, İran'ı ve Türkistan'ı işgale göndermeye kalkıştıklarında, Moskova'da, bütün dünyaya mutluluk vaadeden devrimin merkezinde Türk devrimcileri, cesaretle Türk bayrağını yükselterek, Türk generallerinin maceraperest özlemlerine karşı koydular. Moskova'da Türk Elçiliği sesimizi duymazlıktan geldi. Rus Cumhuriyeti hükümetine sürekli nota gönderilerek hemen sınırışı edilmemiz istendi. Aynı zamanda Taşkent, Orenburg ve Kazak müslüman halkları arasında bizlere karşı propagandaya girişilerek, bütün güçleriyle çalışmalarımızı engellemeye çalıştılar.

Burjuva gazeteleri sütunlarında bizlere karşı şöyle sorular yöneltildi: "Müslüman dünya Türk ordusunun Asya içerilerindeki zaferini kutlarken Türk-Tatar ulusunun en kutsal duygularına ve dine karşı gelen bu insanlar kim? Bu kişiler hangi dine mensup, milliyetleri nedir?" Ve elçilik bu uhrevî sorularla bütün Doğu müslüman dünyasının kafasını karıştırmaya çalışırken, biz, Türk komünistleri, bütün yeryüzünün—vatanımız ve insanlığın—ulusumuz olduğunu açıkça belirttik. Böylece, devrimin kıvılcık bayrağını cesurca kaldırarak Türk emperyalizminin çevresinde toplanmış bu tür insanlara, bu tür akımlara karşı koymaya karar verdik. Fikirlerimizin gerçekleşmesi uğrunda zaman zaman durakladık. Fakat bugün bütün doğu bizimle beraberdir. Yoldaşlar, İngiliz-Fransız hayasızları Türk emperyalistleri ile birlikte İstanbul'u işgal edince bizlere karşı yöneltilen bütün iftiralar kesildi ve mazlum fakir halk için Büyük Rus devriminden daha iyi bir yandaş olmadığı açıkça ortaya çıktı.

Daha 1908'de Türk gençliğinin bir kısmı, halkın kurtuluşunun ancak toplumsal devrimle gerçekleşebileceğini anlamıştır. Fakat o dönemde sosyalist gayretler bastırıldı. Unutulmaz Jaurès'in gür sesi, mazlum halkın savunusunda çölde bir çığlık olarak kaldı. Ve yalnız Jaurès'in dostları onun başlattığı işten geri dönmeler ve bugün burada, Rusya'da, devrimci Türk ocağını örgütlediler. Doğu'da ekonomik ve toplumsal dönüşümlerin bütün dünya toplumsal devrimiyle gerçekleşebileceği inancı, büyük Ekim hareketi sonrasında, daha da güç kazandı.

Bugün Türk proletaryası ve intelligentsiasının inancını gösterecek ilginç bir örnek vereceğim: Ekim devrimi sonrasında İstanbul Üniversitesinde, Türk gençliği Nobel ödülünün kime verilmesi gerektiği sorunuyla karşılaştıklarında, Türk profesörlerin baskısına rağmen, ödülün Yoldaş Lenin'e verilmesini önerdiler. Ve bu bir kere daha Doğu'da toplumsal devrim fikirlerinin güç kazandığını is-

patlamıştır. Büyük rehber Yoldaş Lenin fikirleriyle, özlemleriyle, eylemleriyle bütün devrimci dünyayı temsil ediyordu, ve Türk gençliği yaptığı seçimle bu dünyaya olan içten bağlılığını gösterdi.

Türk halkının Rus devrimine olan sempatisi üzerine daha fazla konuşmayı gerekli görmüyorum. Fakat dünya toplumsal devrimi uğruna bu kadar kurban veren Rus toplumsal devrim kahramanları bilsinler ki savaş alanında yalnız değiller ve bütün intelligentia ile birlikte Türk proletarya kitleleri onlarla beraberdir ve kalpleri onlarla birlikte çarpar.

Bu kahramanlar güvensinler ki, güney güneşi altında Türk proletaryasının büyük kıyımı olgunlaşıyor, güçleniyor, ve Rus yoldaşlarıyla birlikte savaş çağrısını bekliyor.

Yoldaşlar, bunu sizlere Yakın Doğu'da Türk halkı arasında, Rus devrimini bütün kalpleriyle destekliyen gerçek devrimcilerin bulunduğunu göstermek için söyledim. Bugün Doğu'daki hareketle tüm dünya devrimi ilişkisindeki temel çizgiyi vurgulamak isterim. Şura içtenlikle inanıyorum ki Doğu'daki devrim Batı'daki devrime yakından bağlıdır. Rus devrimi saflarında çalışan biz, Türk devrimcileri, eminiz ki, Doğu devrimi yalnız Doğu'nun Avrupa emperyalizminden kurtuluşu için değil, Rus devriminin savunusu için de gereklidir.

Yoldaşlar, bilindiği gibi, eğer Fransız-İngiliz kapitalizminin başı Avrupada ise gövdesi (midesi) Asya'nın geniş alanlarında bulunuyor. Ve biz, Türk sosyalistleri için acil görev Doğu'da kapitalizmin köklerini söküp atmaktır. Ancak bu yolla İngiliz-Fransız sistemini hammadde kaynaklarından yoksun kılabiliriz. Türkiye, İran, Hindistan, Çin ve diğerleri İngiliz-Fransız sanayilerine kapılarını kaparlarsa, hem Avrupa borsaları pazar olanaklarından yoksun kalır hem de kaçınılmaz bir krize yol açılmış olur, ve bunun sonucu hakimiyet proletaryanın eline geçer ve sosyalist düzen kurulur. Bu ancak İngiliz-Fransız emperyalizmine karşı Doğu halklarının kıya-

340

AKFI

TÜRKİYE SOSYAL

Ve eğer dünya devrimci proletaryanın kaderiyle bağ-
lanmasa, efsanevi lafazanlı devrimci (komünist) enternasyo-
nalın başkanı olarak öne çıkıyor. Havalı ediyoruz ki,
dünyanın her köşesinden, her kıtasından ve ülkelerden bin-
lerce proletarya temsilcisinin toplu olarak zaman geçirece-
ği bir amaç için dünyanın en geniş ve en güzel yerini, Avra-
sya'yı seçeceklerdir. Ve o zaman bütün devrimci, bütün
partiküllerinin olsun, küllümlerini hâfız edip, bütün
tarif boyunca sözümleri etiklerinden dâbe gözetip, eşitlik
ve devrimci söylemleri vereceklerdir. Böylelikle, dünya
devrimci proletaryasının kaderiyle bağlanacak ve dünya-
ki devrimci proletarya savaşına sona ermiş olacak.

İnvestiya'da yazılmaması, bu son paragrafı, devrimci-
daki sosyal Taraf Enstitüsü araştırmada bulunan, devrimci
Üniversitesi sendikası H. Seneviev koleksiyonunda ki
konuşmanın tam metninden alınmıştır; Bericht aus der
Türker von Genossen Sppt. Taraf ve Toplum, Sayı 47 (Ka-
sim 1987), s. 28.

mıyla, devrimci hareketlerin teşvikiyle gerçekleştirilebilir. Fakat Doğu'ya devrim nasıl götürülür?

Ben Doğu sorununun görüşüldüğü, Doğu halklarının mistik yaşamlarının konuşulduğu, bu halklar üzerine derinlemesine bilgi edinme isteklerinin ortaya konulduğu bir çok toplantılarda bulundum. Doğu çalışmaları daha Çarlık Rejimi altında yürütülüyordu. O zaman bu çalışmalar bu halkların en iyi sömürü biçimini bulma amacına yönelikti. Bugün ise bu mesele mazlum Doğu'nun kurtarılması için görüşülüyor. Doğu'yu öğrenirken, silaha sıkıca sarılmaya cesaret etmeli ve amacımızı, yani Doğu'da devrim ocaklarını teşkilâtlandırmayı gözden uzak tutmamalıyız. Avrupa sermayesine karşı doğu halklarının kıyımı Rus devrimi için olduğu kadar bugün bütün ülkeler proletaryalarına varlığıyla güç veren genç Alman devrimi için de gereklidir. Bugün Alman devrimi İngiliz-Amerikan baskısının sürekli tehdidi altında bulunuyor ve bizden, Doğudan yardım istiyor.

Bu nedenle III. Enternasyonalin bundan sonraki görevi Doğu halkları arasında devrim ocakları kurmak olmalıdır.

Güçlü genç Rus Kızıldusu saflarında savaşçı-devrimci Türk örgütünün hücreleri kurulmakta ve güçlenmektedir. Bugün Rusya'nın birçok cephelerinde Sovyet iktidarının savunusu için savaşan binlerce Türk kızıl muhafız faal görev almıştır.

Coğrafi konumu nedeniyle Asya ile Avrupa'yı birleştiren Türkiye, Kapitalizmin doğrudan zulmü altında kalmış ve bu, gelecek dünya devrim hareketinde şerefli bir görev yükümlenmesini kaçınılmaz kılmıştır.

Türk proletaryasının bütün gücüyle dünya sosyalist devriminin savunusuna ve gelişimine katılacağı güvenci içersindeyiz.

[*Protokol Kongressov Kommunističeskovo Internatsionala Perviy Kongres Kominterna, Mart 1919 G. (Moskova, 1933), s. 244-246.*]

Ve eğer dünya devrimi proletaryanın zaferiyle taçlanırsa, efsanevi İstanbul şehrini [Komünist] Enternasyonel'in başkenti olarak öneriyoruz. Hayal ediyoruz ki, dünyanın her köşesinden, her ulusundan ve ırkından binlerce proletarya temsilcisinin toplanma zamanı gelince, bu amaç için dünyanın en geniş ve en güzel yapısını, Aya-sofya'yı seçeceklerdir. Ve o zaman bu mabedde, Bizans patriklerinin olsun, Müslüman halifelerinin olsun, bütün tarih boyunca sözünü ettiklerinden daha gerçek, eşitlik ve özgürlük söylevleri verilecektir. Böylelikle, uğruna onca insanın kurban edildiği Hilâl'le Salib'in arasındaki doğaya-aykırı savaş da sona ermiş olacaktır.

[*İzvestiya*'da yayımlanmayan bu son paragraf, Amsterdam'daki Sosyal Tarih Enstitüsü arşivinde bulunan, Hollandalı Uluslararası sendikacı H.Sneevliet koleksiyonundaki konuşmanın tam metninden alınmıştır: Bericht aus der Türkei von Genossen Suphi. Tarih ve Toplum, Sayı 47 (Kasım 1987), s. 22.]